

Na našega znamenitega astronoma in matematika Ferdinanda Avguščina pl. Hallersteina (1703–1774) sta pomembno vplivala dva jezuita. Prvi na začetku njegovih študijev, drugi v zrelih letih. S svojim širokim znanjem matematike, astronomije in fizike ga je usmerjal in mu pomagal pri študiju matematičnih znanosti stric po materini strani, Anton baron Erberg, pozneje pa ga je spodbujal in mu svetoval pri delu profesor številnih predmetov, Janez Krstnik Thullner. O prvem smo že pisali, zdaj pa še nekaj vrstic o drugem.

Janez Krstnik (Johann Baptist) Thullner (Totzenbach, Avstrija, 1668 – Krems, Avstrija, 1747)

Po študiju v Gradcu je leta 1687 na Dunaju stopil v jezuitski red. Na jezuitskih kolegijih na Dunaju, v Ljubljani, Linzu, Gorici, Gradcu je poučeval različne predmete, med njimi poetiko, retoriko, filozofijo, matematiko, moralno teologijo, itn. V Gorici (1703 in 1704) je na primer predaval osnove horografije¹ in filozofijo peripatetikov, v Ljubljani (1708 in 1709) pa matematične vede. V šolskih letih 1721/22, 1725/26 in 1737/38 je na Dunaju vodil fizikalni kabinet.

Na Dunaju so ga trikrat izbrali za rektorja kolegija. Tam je bil tudi štiri leta predstojnik avstrijske jezuitske province. Nazadnje je bil rektor kolegija v Kremsu.

Napisal je knjige: *Vienna gloriosa, honoribus Illustrissimorum ...*, (Dunaj 1700, 1703 in 1713 - v nemščini); *Vienna coronata, seu in coronatis verticibus gloriosa ...*, (Dunaj 1701); *Exercitium mathematicum sive Paradigma* (Ljubljana 1709); *Geometria extemporanea* (Dunaj 1711); *Vienna Topographice ac historice illustrata*, (Dunaj, tudi v nemščini).

Thullner je poučeval matematične znanosti na jezuitskem kolegiju v Ljubljani v času, ko je bil Hallerstein še otrok. Ob vstopu med jezuite na Dunaju pa se je odrasli Hallerstein prvič srečal in поблиže spoznal s takratnim odličnim ljubljanskim profesorjem matematike in z njim navezal tesen stik. Ostala sta na stalni zvezi in si dopisovala tudi potem, ko je Hallerstein že zdavnaj zapustil Evropo in odšel na Kitajsko.

Kranj – Zlato Polje, 18. julij 2018

Majo Prosen

---

¹ Prva razlaga: Horografija je podrobno opis(ovanje) zemlje (nekega območja Zemljinega površja, terena) ali kraja; to je bila kompleksna srednjeveška znanost, ki je vključevala topografijo (teren, gorovje, relief), hidrografijo (vodovje), opis podnebja, značilnosti zemeljskih tal, flore in favne; bi rekel nekakšen splošni zemljepis. Ustrezna uporaba tega pojma je npr. Florjančičev *Horografski zemljevid (karta) Vojvodine Kranjske*.

Druga razlaga: Horografija = opis(ovanje) ur(e) = gnomonika.